

ΑΝΕΡΓΙΑ: ΜΟΡΦΕΣ, ΚΑΜΠΥΛΗ PHILLIPS ΚΑΙ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

- **Βασικές έννοιες**

Ο ικανός προς εργασία πληθυσμός, που επιπλέον θέλει να εργαστεί, ανεξάρτητα από το αν εργάζεται τη στιγμή της μέτρησης, αποτελεί το **εργατικό δυναμικό** μιας χώρας. Εξαιρούνται από το εργατικό δυναμικό οι ηλικιωμένοι, τα ανήλικα παιδιά, οι φαντάροι, οι ανήμποροι να εργαστούν κ.α.

Τα άτομα τα οποία εργάζονται (αφού θέλουν και μπορούν) αποτελούν τους **απασχολούμενους**.

Άνεργοι είναι όσοι θέλουν και μπορούν να εργαστούν, αλλά αδυνατούν να βρουν απασχόληση.

Το **ποσοστό ανεργίας** υπολογίζεται με τη σχέση:

$$\text{ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{άνεργοι}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \cdot 100$$

- **Μορφές ανεργίας**

Η ανεργία μπορεί να διαχωριστεί σε 4 είδη:

- Εποχική ανεργία:** Οφείλεται σε μεταβολές της παραγωγής ανά εποχές και είναι συνήθως μικρής διάρκειας. Παρουσιάζεται κυρίως σε αγροτικές εργασίες και τουριστικά επαγγέλματα.
- Ανεργία τριβής:** Οφείλεται στην αδυναμία εντοπισμού των κενών θέσεων από τους ανέργους. Σε αυτήν την περίπτωση οι άνεργοι έχουν τα προσόντα για να ανταποκριθούν στην εργασία που απαιτούν οι κενές θέσεις αλλά υπάρχει έλλειμμα πληροφόρησης ή μεγάλες γεωγραφικές αποστάσεις.
- Διαρθρωτική ανεργία:** Οφείλεται στην αδυναμία των ανέργων να καταλάβουν τις κενές θέσεις εργασίας, αφού στερούνται των απαραίτητων προσόντων που αυτές απαιτούν. Τέτοια προβλήματα ανακύπτουν από διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία (που οδηγούν σε δυσαναλογία προσφοράς και ζήτησης εργασίας σε διάφορες επαγγελματικές ειδικότητες) και από τεχνολογικές μεταβολές.
- Κεϋνσιανή ανεργία ή ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης:** Δημιουργείται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, ακολουθεί τις οικονομικές διακυμάνσεις και οφείλεται σε ανεπάρκεια της συνολικής ζήτησης της οικονομίας (που με τη σειρά της έχει προκύψει ως αποτέλεσμα του μειωμένου εισοδήματος).

- **Καταπολέμηση της ανεργίας**

Η ανεργία αντιμετωπίζεται με τη χρήση μέτρων που μπορούν να ενταχθούν σε 2 ομάδες:

- Μέτρα αύξησης της συνολικής ζήτησης: σε αυτά περιλαμβάνονται τα **δημοσιονομικά**, τα οποία έχουν άμεση επίδραση στην ενίσχυση της απασχόλησης και του εισοδήματος (κυρίως αύξηση κρατικών δαπανών για δημόσια έργα και προώθηση επενδυτικών σχεδίων ώστε να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας), και τα **νομισματικά** (πχ. μείωση των επιτοκίων ώστε να αυξηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, κάτι που θα οδηγήσει σταδιακά σε αύξηση των θέσεων εργασίας).

- ii. Μέτρα **επαγγελματικής κατάρτισης και επανεκπαίδευσης**, με στόχο το εργατικό δυναμικό να αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις, για την ένταξη του στην παραγωγική διαδικασία.

Παρατήρηση:

Τα δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα είναι πολύ χρήσιμα στην αντιμετώπιση της ανεργίας που οφείλεται στην ανεπαρκή ζήτηση (αφού τονώνουν το εισόδημα και μετακινούν τη ζήτηση δεξιά, άρα αυξάνουν το προϊόν ισορροπίας). Μπορούν, όμως, να αποδειχτούν επικίνδυνα για τη σταθερότητα της οικονομίας, αν το ζητούμενο είναι η σταθερότητα των τιμών, αφού η αύξηση της ζήτησης οδηγεί σε αυξημένες τιμές και συνεπώς σε πληθωρισμό. Επιπλέον οι αυξήσεις των τιμών θα επιφέρουν αυξήσεις και στα επιτόκια με συνέπεια τη μείωση της επενδυτικής δραστηριότητας στην οικονομία (κάτι που υποθηκεύει την ανάπτυξη και συνεπώς την απασχόληση στο μέλλον).

Αντίθετα τα μέτρα επανεκπαίδευσης είναι πολύ χρήσιμα για την αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανεργίας, χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα του επιπέδου των τιμών. Μειονεκτούν, πάντως, ως προς την ταχύτητα της αποτελεσματικότητάς τους.

- **Η καμπύλη Phillips**

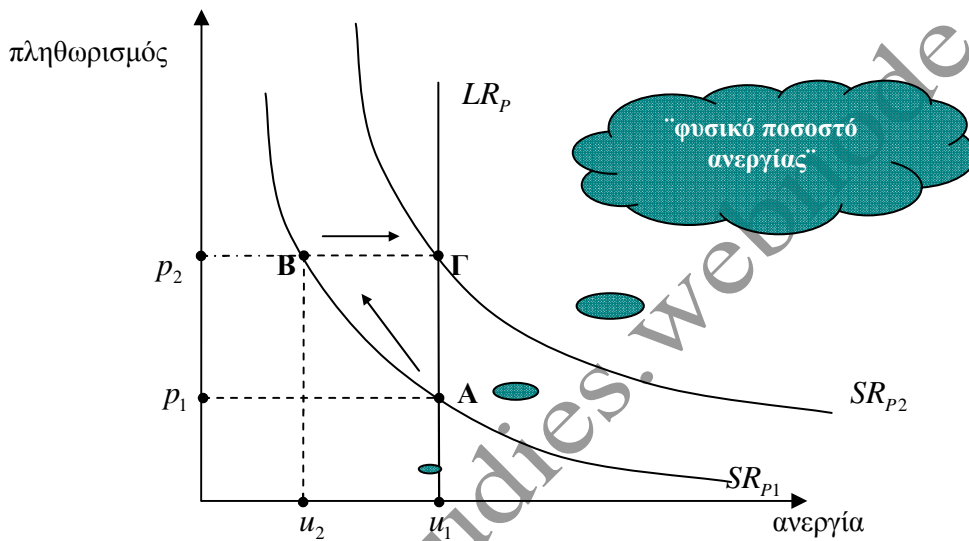
Η καμπύλη Phillips είναι η διαγραμματική απεικόνιση της αρνητικής σχέσης που φαίνεται να έχουν ο πληθωρισμός και η ανεργία, με βάση τα εμπειρικά στοιχεία, για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Η μείωση του πληθωρισμού φαίνεται να προκαλεί αύξηση της ανεργίας και το αντίθετο. Πρόκειται για μια θεωρία που εξυπηρετεί την κεϋνσιανή άποψη για την αντιμετώπιση της ανεργίας με διασταλτική δημοσιονομική πολιτική, δηλαδή με αύξηση των δημοσίων δαπανών, έστω και σε βάρος της οικονομικής σταθερότητας. Το επόμενο διάγραμμα παρουσιάζει την καμπύλη Phillips.

Μια απλή εξήγηση για το λόγο που εμφανίζεται αυτή η αρνητική συσχέτιση ανεργίας και πληθωρισμού προκύπτει από την πλευρά της ζήτησης. Όταν η ανεργία αυξάνεται, μειώνεται το εισόδημα προς κατανάλωση και συνεπώς συγκρατούνται οι τιμές. Αντίθετα η μείωση της ανεργίας σημαίνει αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος προς κατανάλωση και οι τιμές αυξάνονται με ταχύτερο ρυθμό.

- **Το φυσικό ποσοστό ανεργίας**

Οι Μονεταριστές με κύριο εκπρόσωπο τον Friedman εισήγαγαν τη θεωρία του "φυσικού ποσοστού ανεργίας". Σύμφωνα με αυτήν υπάρχει ένα ποσοστό ανέργων σε κάθε οικονομία που δεν μπορεί να απαλειφθεί με διασταλτική δημοσιονομική πολιτική. Υποστήριξαν ότι οι επιδράσεις μιας τέτοιας πολιτικής επηρεάζουν την ποσότητα χρήματος στην οικονομία και συνεπώς, δεν μειώνουν την ανεργία αλλά τη μεταφέρουν χρονικά, στο μακροχρόνιο διάστημα. Συγκεκριμένα, η διασταλτική δημοσιονομική πολιτική έχει κάποια αποτελέσματα, αρχικά, για όσο διάστημα οι εργαζόμενοι δεν αντιλαμβάνονται τις πληθωριστικές συνέπειες της. Όταν, όμως, οι εργαζόμενοι τις αντιληφθούν, θα ζητήσουν αυξήσεις των μισθών και συνεπώς θα αυξηθεί το κόστος παραγωγής, δημιουργώντας πληθωρισμό κόστους.

Έστω αρχική ισορροπία στο Α με ανεργία u_1 , η οποία αντιμετωπίζεται διασταλτικά και η ισορροπία μεταφέρεται στο Β, όπου σύμφωνα με τη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips SR_{p_1} η ανεργία θα υποχωρήσει σε u_2 με ταυτόχρονη αύξηση του πληθωρισμού. Οι Μονεταριστές θεωρούν ότι οι εργαζόμενοι αντιλαμβάνονται τον πληθωρισμό και συνεπώς θα ζητήσουν κάποια στιγμή αυξήσεις των μισθών τους που θα μετακινήσουν τη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips στη θέση SR_{p_2} . Αυτό θα έχει ως συνέπεια την επαναφορά της ανεργίας σε u_1 (αν αυτό είναι το "φυσικό" ποσοστό ανεργίας της οικονομίας), με νέο σημείο ισορροπίας το Γ. Τελικά συμπεραίνουν ότι η μακροχρόνια καμπύλη Phillips LR_p διαφέρει από τη βραχυχρόνια και συνεπώς δεν μπορεί η διασταλτική δημοσιονομική πολιτική να αντιμετωπίσει την ανεργία.

- **Συνέπειες της παραδοχής του "φυσικού" ποσοστού ανεργίας**

Η ύπαρξη ενός ποσοστού ανέργων που θεωρείται ως "φυσικό" είναι μια άποψη που δέχεται έντονη κριτική. Η κοινωνική δικαιοσύνη είναι το ζητούμενο των σύγχρονων κοινωνιών και η κοινωνική συνοχή φαίνεται – με βάση μελέτες της τελευταίας δεκαετίας – απαραίτητη για τη συνεχή ανάπτυξη των οικονομιών. Συνεπώς είναι τουλάχιστον άκομψη η παραδοχή εκ μέρους της οικονομικής επιστήμης ότι υπάρχουν άνεργοι ως "φυσικό" αποτέλεσμα της οικονομικής δραστηριότητας. Πάντως η επιβεβαίωση της θεωρίας είναι και

το πρώτο βήμα για τη διόρθωση του προβλήματος. Η ύπαρξη ανέργων ως αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αλλαγών στην παραγωγική δραστηριότητα (διαρθρωτική ανεργία) φαίνεται να σχετίζεται με το "φυσικό" ποσοστό της ανεργίας των Μονεταριστών. Συνεπώς το κλειδί για τη μείωση της συγκεκριμένης μορφής ανεργίας είναι η συνεχής επανεκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες και η σύνδεση εκπαίδευσης – εργασίας με τρόπο που θα μειώνει τις πιθανότητες να μείνει κάποιος ουσιαστικά "ανειδίκευτος" ως προς τις σύγχρονες παραγωγικές ανάγκες.

economicstudies.webnode.gr